СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 127. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 1. червня, 1929. VOL. XXXVII. No. 127. Jersey City, N. J., Saturday, June 1, 1929. THREE CENTS.

ГУВЕР ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ОБМЕЖЕННЯМ ЗБРОЄННЯ

У СВОЇЙ БЕСІДІ, ВИГОЛОШЕНІЙ ЗПРИВОДУ „МЕМОРІЯЛ ДЕЙ", ПРИГАДУЄ АМЕРИЦІ Й ИНШИМ ДЕРЖАВАМ ЗОБОВЯЗАННЯ, ЯКІ ВОНИ ПЕРЕБРАЛИ НА СЕБЕ, ПІДПИСУЮЧИ ДОГОВІР КЕЛОҐА. АМЕРИКА ПОВИННА ДАТИ ПРИМІР ДІЙСНОЇ РЕДУКЦІЇ ЗБРОЙНОЇ СИЛИ.

ВАШИНҐТОН, 31. травня. — Згідно з традицією виголосив президент Гувер у свято „Прикраси Гробів" промову над гробом незнаного жовніра на національнім цвинтарі в Арлінґтоні. Темою промови був Паризький договір, або пакт Келоґа, який поставив війну поза законом.

Президент заявився за тим, що зброєння тих держав, які підписали той договір, не повинно переходити потреб самооборони. Держави ті не повинні підозрівати одні других у злій вірі, а більше дбати про це, щоби ділами показати, що вони дійсно думають поставити війну поза законом. Тому треба залишити перегони в зброєнню і приступити до дійсного обмеження тої збройної сили, яку вже держави тепер посідають. Америка перша повинна дати добрий приклад і розпочати роззброєння, не зменшуючи одначе своєї оборонної сили.

АВТОМОБІЛЕВІ ПЕРЕГОНИ.

ГНАЛИ З СТРАШНОЮ СКОРІСТЮ. ОДИН АВТОМОБІЛЬ ПОХОВЗНУВСЯ, ВДАРИВ У СТІНУ І РОЗБИВСЯ, ЗАБИВАЮЧИ ШОФЕРА НА МІСЦІ.

ІНДІЯНАПОЛИС, Індіяна, 31. травня. — Клясичні автомобілеві перегони, які стягнули 160,000 цікавих глядачів, скінчилися побідою Рей Кіча, 28-літного шофера з Филаделфії. В перегонах взяло участь 23 автомобілів, але тільки 12 видержало до кінця перегонів. Гнали пересічно 97 миль на годину. Дорога була довга 500 миль.

24-літний шофер Вилієм Спенс з Лос Енджелес переплатив перегони життям, бо його автомобіль виколіївся і вдарив у стіну будинку та розбився.

ЗЕМЛЕТРУС В АРҐЕНТИНІ.

БУЕНОС АЙРЕС, 31. травня. — Досі нараховано 20 забитих зприводу землетрусу, який навістив вчора три провінції. Деякі села понищені цілковито. Всіх жертв досі не почислено. Замкнено школи, бо будинки понищені, а дотого надіються нових потрясень.

ЖЕРТВИ СПЕКИ.

ЗГИНУЛО 13 ОСІБ ЗА ОДИН ДЕНЬ.

НЮ ЙОРК, 31. травня. — Кождий день спеки приносить по кілька смертних випадків, спричинених спекою. Вчорашний день потягнув за собою аж 13 таких випадків. З того 9 осіб втопилося, шукаючи у воді охолоди.

ВИБУХ МАҐАЗИНУ З ПОРОХОМ.

БРИДЖПОРТ, Конетикат, 31. травня. — Два маґазини з порохом вибухли, але на щастє, не нанесли великої шкоди, бо в той час не було там робітників, бо було свято.

ОСТАНКИ ВЕТЕРАНІВ.

АЖ ЗАПЛАКАЛИ, ЯК ПОБАЧИЛИ, ЩО ЇХ ВЖЕ ТІЛЬКИ 300 ОСТАЛО.

НЮ ЙОРК, 31. травня. — Ню Йорк віддавав пошану поляглим жовнірам, влаштовуючи ріжні паради. Між иншими парадували і жовніри з Горожанської Війни, по якої закінченню зачато святкувати вперше „Меморіял Дей". Старі ветерани не могли з дива вийти, що їх ряди вже так проріділи. Бо вони памятають, що ще недавно було їх тут 30,000, а тепер остало їх усього тільки 300.

КУЛИДЖ ПРО ОБОРОНУ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, 31. травня. — Сьогодня оголосив „Ди Лейдис Гом Джернал" третий і останній артикул бувшого президента Кулиджа, в якім він висловлює своє становище до пакту Келоґа. Кулидж заявляє, що цей пакт не заступає обороки краю, а може бути вжитий як додаток до оборони.

НЕМА НАДІЇ НА ЗГОДУ.

МЕКСИКО СИТІ, 31. травня. — Виходить, що недавні заяви про порозуміння церкви з державою були передчасні. Ватикан не дав своєї згоди на переговори церкви з урядом. Значить, відносини, які були досі, треватимуть далі. Але на ділі справа та не представляється так страшно, як її малюють. Всі церкви до столичної катедри включно відчинені кождого дня і люде ходять до них і моляться. Уряд знає і преса оголошує, що священики вінчають і хрестять, але уряд те все толерує, тому напруження між церквою і урядом остигає.

СОНЦЕ ДОБРЕ ЗИМОЮ І ЛІТОМ.

АТЛЯНТИК СИТІ, 31. травня. — Д-р Артур Ридль стверджує, що лучі сонця таксамо добре ділають в зимі як і в літі, з тою ріжницею, що зимою сила тих лучів слабша.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИХІД.

ВАШИНҐТОН, 31. травня. — Державний дохід із заробітних платень і всіх инших жерел доходу виносив у 1928 році $89,000,000. Такийсамий дохід з 1914 року виносив 35 білiонів долярів.

ЗНАЙШЛИ ПОКЛАДИ ГЕЛІЮМА.

ВАШИНҐТОН, 31. травня. — В стейті Юта знайшли великі поклади ґазу, відомого під назвою „гелюм". Це зменшить видатки кермових кораблів (дирижаблів), бо саме вони зуживали цей ґаз у великій скількости. Ціна того ґазу спаде тепер до третини.

ЖІНКА БЕЗ КРАЮ.

Миссис Розіка Швіммер, якій відмовлено права набути американське горожанство як пацифістці, не має права виїхати з Америки, бо нема кому їй видати пашпорту. Вона походить з Угорщини, але давніще зреклася угорського підданства.

ДОХІДНА ПРОФЕСІЯ.

У Лодзі зголосилась до захисту старців стара жебрачка з проханням приняти її там на постійне за винагородою. Вона готова дати за це свої ощадности. Коли управа захисту згодилась, вона поклала на стіл 5,000 золотих.

СИН, ЩО ВБИВ БАТЬКА І МАТІР.

Перед судом для малолітніх у Відні почався процес проти 17-літнього ґімназиста Ф. Артмана, обвинуваченого у вбивстві своїх батьків. Молодець після двох вистрілів у хаті вибіг до сусідів і заявив, що його батько та мама застрілились і хотіли застрілити також його, але тільки зранили його в палець ножем. Слідство ствердило, що хлопець знав про велике обезпечення на 6,000 дол. і 30,000 швайцарських франків, які він мав дістати на випадок смерти батьків. На розправі трапився сензаційний момент. Знавець проф. Веркґартнер узяв зі стола ніж, який зранив Артмана, і вдарив ним легко по столі; вістря зігнулось і зранило знавця саме в малий палець. Є це велика обвинувачуюча познака проти ґімназиста, що його сильно збентежила. Процес тягнутисьме кілька днів.

ВЗАЇМНИЙ БОЙКОТ.

Напад німецьких націоналістів в Ополі на польських акторів із Катовиць відбився голосним відгомоном у Польщі. Широко розлилася хвиля обурення, хоч німецька преса осудила брутальну напасть німецьких націоналістів, а влада приноровила до них карне поступовання. Побиті польські артисти вже давно грають у катовицькому театрі, а хвиля обурення все ще котиться й дає нагоду ріжним польським організаціям проявити максімум галасливого патріотизму. Але на цьому справа не кінчається. В Польщі поширюється бойкотовий рух у відношенні до Німеччини. Управа Союзу кінових театрів у Варшаві вислала обіжник до всіх власників кінотеатрів з доученням негайно зняти з репертуару німецькі фільми. Одночасно Союз постановив не спроваджувати більше німецьких фільм. — Ще не всі провінційні закутки в Польщі довідалися про цю постанову, як уже всі представництва німецьких проекційних апаратів (фірми „Цайс-Єна") одержали телеґрафічний наказ негайно припинити продажу тих апаратів, зробити білянс із дотеперішньої продажі, а апарати звернути централі. Коли мати на увазі, що апарати „Цайс-Єна" є виключно уживані в кінотеатрах Польщі, то це є великий удар для польських кінотеатрів, які відмовилися від німецьких фільм. У висліді можна сподіватися, що в короткому часі буде приневолена зачинити двері значна частина кінотеатрів у Польщі ізза недостачі проекційних апаратів.

ВІДДАЛИ ЦЕРКВУ НА КЛЮБ БЕЗВІРНИКІВ.

Десятинну церкву в Київі замкнено й віддано під клюб безвірників. Церква ця є найстаршою святинею ґорода Києва.

НЕ ЛЮБЛЯТЬ БОЛЬШЕВИКІВ

Біля Шепетівки натовп селян, в большевицькім представленню ніби сектантів, злінчував одного селянина за те, що той звернувся до большевицького суду в якійсь своїй справі. Большевицькі часописи пишуть, що ніби та секта вважає совітських урядників за „зміїв" і тому нікому звертатися до них не вільно. До того треба додати, що в ріжних місцевостях України, по селах, утворились такі відносини, що селяне не хочуть мати найменшого контакту з владою і навіть за реквіроване збіжжа відмовляються брати від урядовців заплату, вважаючи їх коли не за зміїв, то просто за гадів.

НА ПОВОРОТІ ДОДОМУ.

Віктор Луник з Геринки, пов. Кременець, поїхав був до Франції на заробітки. Перед кількома днями, заробивши на чужині трохи гроша, вертав він втішно до свойого рідного села. Та не знав бідачисько, що до хати не доїде. Між стаціями Плугів і Зборів випав він з вагону і то так нещасливо, що впав між колеса, а ті відтяли йому ноги. Нещасливого відвезли до шпиталю до Золочева і там він вмер.

РЕЛІҐІЙНА СЕКТА В БОРОТЬБІ З КОМУНІСТАМИ.

„Комуніст" подає, що в Дніпропетровській окрузі зявилась нова релігійна секта „благословенців". На чолі її стоїть селянин Рибчук, що вважає себе за Божого післанця і має на меті врятувати нарід від близької кари за гріхи комуністів. Всі, що приступають до секти, мають старанно уникати всяких стосунків з комуністами, не спродавати їм збіжа, не давати рекрутів і не платити добровільно податків. Секта скоро поширилась по окружних селах. Видано наказ про арештування Рибчука, але наказ не міг бути виконаний, бо селяне укривають Рибчука перед переслідуванням.

І ЗАРОБИТИ НЕ ВІЛЬНО!

Значна еміґрація польських робітників в перших повоєнних роках до Франції значно поменшилася. Число занятих у Франції сезонових робітників виносить кругло 30,000 проти 70,000 в р. 1923. Робітнича струя звернулася до Німеччини, куди можуть їхати річно 85,000 польських робітників, яких розділюється там на поодинокі повіти. Польща резервує цю квоту для робітників-Поляків. Це робить вона в цей спосіб, що робітникам-Украінцям не видають пашпортів. По обчисленню „Діла" виїзджають ледви чи 500 робітників-Українців на сезонову працю до Німеччини, т. зн. ледви ½ проценту, підчас коли українське населення творить одну четвертину населення Польщі. В цей спосіб забирають Поляки бідному українському населенню, яке посилало до війни около 100,000 робітників до Німеччини річно на працю, всяку можливість заробітку.

ТОРГОВЦІ ЖІНКАМИ.

В Берліні арештовано богато осіб підозрілих в торговлі жінками.

В БІЛИЙ ДЕНЬ ПОКРАЛИ ТЕЛЕҐРАФІЧНІ ДРОТИ.

В Румунії на двох важних телеґрафічних лініях невідома ґрупа людей в день повідривала зі стовпів телеґрафічні дроти й пропала безслідно. Люде бачили їх, як вони звивали зірвані дроти, але не робили нічого, бо думали, що це почтова служба.

ЗІСУНУЛАСЯ ЗЕМЛЯ З ПЯТИ ГОСПОДАРСТВАМИ.

В Слобідці Горішній, в бучацькім повіті, зісунувся склін горба разом з 5 господарствами. Будинки остали цілі, лише стіни сильно позарисовувалися. Причиною зісунення було таяння снігу. Вода підмила горішну верству землі й вона зісунулася по твердім вапняку.

ПІВ МІЛІОНА ЗЛОТИХ НА ЗАБАВУ.

Маґістрат міста Ґдині (Польща) призначив пів міліона золотих на приняття закордонних проґульок, котрі приїзджають до ґдинського порту.

ВЕСНЯНІ САМОГУБЦІ.

21-літний студент прав Р. Швельк у Львові застрілився з невідомих мотивів. — Жінка залізничого кондуктора А. Кокошко наслідком родинних непорозумінь випила йодини.

ЯК ВИСАДЖУВАВ ЛІД...

Осип Степетець з Демні Вижної коло Сколього був робітником у тартаку Ґреля. Заряд тартаку поручив йому розсадити динамітом лід на ріці Опір. Степенець видовбав в леді діру, вложив набій і підпалив льонт. Та видно той льонт був закороткий, бо Степетець не вспів зробити і два кроки, як патрон вибух і кусники леду пірвали його на шматки...

КЛОПІТ З РЕЛІҐІЙНИМИ КОМСОМОЛЬЦЯМИ.

„Комуніст" розповідає, що у Велику Пятницю до собора св. Софії в Київі зявилося нежданно кількасот люда сільської молоді, коли в церкві якраз відправляв богослуження митрополит автокефальної церкви, і заявили, що вони бажають сповідатися, а до Києва прийшли тому, що вони — члени Комсомолу і їм дома ходити до церкви не вільно. Большевицькі часописи жадають з цього приводу репресій проти релігійних комуністів.

ЯК НЕ ДАСИ, ТО ВИДРУ.

Звільнено з посади дотеперішнього комісаря для України в справах торговлі й промислу, Чернова, та призначено на його місце члена московської колеґії Наркомторгу, Вейкера. Чернову поставлено в провину бездіяльність у справах постачання сирівців з України до Москви. Недавно всі совітські московські часописи закидали українському урядові шовінізм і соботаж, коли той відмовився вислати на Московщину запаси металюрґічної промисловости, мотивуючи свою відмову тим, що якраз тих самих сирівців дуже обмаль і на Украіні. Вейкерові дано точні інструкції щодо вивозу й широкі повновласти.

ТРОЦЬКІСТИ ШУКАЮТЬ ЛАСКИ СТАЛІНА

РАДЕК НАЗИВАЄ ІЛЮЗІЄЮ ОПОЗИЦІЙНУ ПОЛІТИКУ ҐРУПИ КОМУНІСТІВ НА ЧОЛІ З ТРОЦЬКИМ. ЗАКЛИКАЄ СВОЇХ ТОВАРИШІВ ЗНОВУ СТАТИ ЛЬОЯЛЬНИМИ ДО ПАРТІЇ.

МОСКВА (СССР), 31. травня. — Багато членів комуністичної партії, що були разом з Троцьким в опозиції до теперішньої політики партії, яку провадить Сталін, почали відрікатися від Троцького та шукати можливостей повороту до активної роботи в партії. Ґазета „Правда" видрукувала лист Радека, який він написав до свого приятеля Сміґли. Радек тепер знаходиться на засланню в Сибіру, в місті Томську, а Сміґла жиє на засланню на Уралі.

В свойому листі Радек рішуче засуджує виступи Троцького в буржуазній закордонній пресі проти Сталіна, проти партії й навіть проти Росії. Нарешті він говорить, що треба признати, що думка опозиції, ніби вона рятує жовтневу революцію, була мильна. Рятувати здобутки жовтневої революції можна лише, йдучи з більшістю комуністичної партії.

Притім Радек говорить, що й Преображенський, який колись числився найповажнішим теоретиком комуністичної партії, тепер також змінив свою думку й готовий виступити з рядів опозиції та помиритися зі Сталіном. В імени комуністичної партії Ярославський говорить, що всі опозиціоністи можуть повернутися назад до роботи в партії, коли вони відречуться своєї єресі.

ПАРТІЯ ПРАЦІ ГОРОЮ.

ПЕРШІ ПІДРАХУНКИ НАСЛІДКІВ ВИБОРІВ ВИКАЗУЮТЬ ПЕРЕМОГУ ПАРТІЇ ПРАЦІ. ЛІБЕРАЛИ ВІДОГРАЮТЬ НЕЗНАЧНУ РОЛЮ.

ЛОНДОН (Анґлія), 31. травня. — Перші підрахунки голосів по деяких виборчих округах виказують, що на кандидатів з Партії Праці подано 3,226,067 голосів; на кандидатів консерватистів — 2,856,601; на лібералів — 1,604,210; на комуністів — 24,857, а незалежні кандидати одержали 93,903 голосів.

Досі числять вибраними від Партії Праці 117 послів, від консерватистів — 77, від лібералів — 13 та від инших — 4. Але треба чекати остаточного підраховання голосів по всіх виборчих округах, бо відношення вибраних досі послів може ще багато змінитися.

НА ДОБРІЙ ДОРОЗІ.

НАРЕШТІ КОМІСІЯ ПО РЕПАРАЦІЯМ ОСЯГНУЛА ПЕРШІ РЕАЛЬНІ НАСЛІДКИ. УСТАЛЕНА ЗАГАЛЬНА СУМА РЕПАРАЦІЙ ТА РЕЧЕНЕЦЬ ЇЇ СПЛАТИ.

ПАРИЖ (Франція), 31. травня. — Завдяки заходам і старанням голови репараційної комісії, Американця Йонґа, пощастило нарешті осягнути перші позитивні наслідки в переговорах. Держави Антанти й Німеччина погодилися на загальну суму репарацій та на порядок їх сплати.

Загальна сума репарацій определена на 8,778,630,000 долярів, колиб вона могла бути сплачена в готівці вже тепер. А що Німеччина мусить сплачувати її на протязі 58 років певними ратами, то їй доведеться заплатити з процентами коло 27 міліярдів долярів. Це на 4 міліярди менше проти тої суми, якої від неї вимагали держави Антанти в 1921 році.

Тепер лишилися до розвязання ще окремі питання щодо евакуації Надренії, знесення митної бльокади, полекшення сплат уразі тяжкої економічної кризи в Німеччині і т. д. Коли цей плян буде принятий, то з осени припине свою діяльність плян Доса.

ТИФ У НІМЕЧЧИНІ.

ГЕПЕНГАЙМ (Німеччина), 31. травня. — Несподівано виникла епідемія тифу. 25 хворих відправлено до шпиталю в Гайдельберзі. Два з них вмерли. Причини та джерело епідемії не відомі.

БОМБА НА ГАБІБУЛУ.

САМ ЕМІР ЗАЛИШИВСЯ НЕ УШКОДЖЕНИМ. УБИТИЙ ЛИШЕ ЙОГО ВІЙСЬКОВИЙ МІНІСТЕР.

ПЕШАВУР (Індії), 31. травня. — Підчас перегляду військ Габібули був зроблений замах на його життя. Кинена в нього бомба вбила військового міністра та поранила кілька осіб. Сам Габібула залишився неушкодженим.

СУД НАД УБИЙНИКОМ РАДІЧА.

БІЛГОРОД (Югославія), 31. травня. — Рачіч, убийник Стефана Радіча, хорватського лідера та двох инших хорватських послів, показує перед судом, що він це зробив в ефекті з патріотичних мотивів. Він вірив, що, вбиваючи Радіча, робить прислугу Хорватам, бо позбавляє їх лідера, що все втягував Хорватів у шкідливу боротьбу проти Югославії.

Свідки зі сторони сторонників Радіча показують, що замах на життя Радіча давно плянувався, а тому не може бути мови про несподіване вбивство. Суд буде тягнутися довший час.

ЗМЕНШЕННЯ БЕЗРОБІТТЯ.

БЕРЛІН (Німеччина), 31. травня. — Економічне життя Німеччини все поліпшується, а разом з тим оживляється й фабрично-заводська індустрія. Це відбивається позитивно на безробітних. За першу половину травня в Німеччині число безробітних зменшилося на 17%. Всеж іще й тепер зареґістрованих безробітних числиться в Німеччині на 850,000.

ПОЖЕЖА ЛІСА.

ТОКІО (Японія), 31. травня. — Пожежа ліса на острові Сахаліні триває далі. Вже числять 30 людей, загинувших в огні. Згоріло 1,700 домів і тепер лишилося 4,000 мешканців Сахаліна бездомними.

„SVOBODA" - (LIBERTY)
FOUNDFD 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ПОЛІТИКУ АМЕРИКАНСЬКИХ РОБІТНИКІВ

У минувшу суботу й неділю відбулася в Ню Йорку конференція, скликана для протесту проти політики Американської Федерації Праці, що, як відомого, являється союзом американських робітничих юній. На конференції зявилося півтори сотки соціялістів та юніоністів. По обговоренню ріжних питань робітничої політики вони згодилися на спільну програму та організацію.

У своїй плятформі нова організація, що має називатися Конференція для Поступової Робітничої Діяльности, виходить від критики положення робітників в Америці. Плятформа каже, що положення робітників в найбогатшім краю світа незавидне: низька робітнича заплата; непостійна робота; зростаючий поспіх при праці; незабезпечена старість; і т. д.

Причика тяжкого положення продуктивних сил Америки лежить, на думку конференції, в неорганізованости робітників, а ся викликана браком освіти, через котрий американське робітництво приймає становище підприємців.

За незорганізованість та неосвіченість робітників Америки несуть відповідальність, на думку конференції, провідники Американської Федерації Праці, з одного боку, та американські комуністи, з другого. Провід Федерації Праці не вчить робітників розуміння своїх інтересів та не вміє їх повести на завзяту боротьбу за свої права. Комуністи кромі критики нічого путнього зробити не вміють, а лайка се не робота. Комуністи зовсім не розуміють американського робітника, а своєю безоглядною критикою вони його більш від організації відстрашили, як притягнули.

На сьому кінчиться критична частина програми. Яку зараду на сі лиха дає нова організація? Очевидно, скріплене освіти робітників та скріплене робітничої організації. Нового в тих заявах нема. Хіба що признати новою думку про потребу заснування независимої робітничої партії, хоча такі пляни вже здавна виринають на політичному обрію Америки.

Збираючи до купи вислід праці конференції, треба сказати, що вона поповнила ту саму похибку, яку поповняли ті, яких вона критикувала. Вона остро скритикувала існуючі обставини, але на їх місце не дала нічого ні справді нового, ні живого.

З тої причини конференція позитивного нічого не дала. Правда, вона облекшила совість кільком критикам, якимназбиралося вже богато жовчи в серцю, але се їм тільки від сього полекша, а не робітникам.

У 35-ЛІТНУ РІЧНИЦЮ ІСТНОВАННЯ У. Н. СОЮЗА.

(Промова гр. Костя Кирчова на концерті в честь ювилею У. Н. Союза, уряджeнім у місті Джерзи Ситі, дня 12. мая, 1929. р.).

Днесь припала мені честь сказати кілька слів про нашу славну організацію Український Народний Союз.

Днесь минає 35 літ від часу, як ся наша українська організація була заснована. Ми днесь були присутними на торжественнім посвяченню угольного каменя, котрий був вложений в новий вже укінчений будинок У. Н. Союза при участи згромадження численного громадянства, не тільки нашої національности, але й чужих. Ми днесь з гордостю глядимо, як наш український синьо-жовтий прапор повіває на тім новім 115-тисячнім будинку У. Н. Союза, котрий представляє понад два міліони майна, котре забезпечує в разі смерти понад 30 тисяч наших членів Українського Народного Союза.

Український Союз се наш єдиний доробок, се наші гордощі, наша слава, тут на нашій прибраній вітчині. Український Народний Союз через свій орган Свободу гуртував лучив нас в одну громаду, освідомляв нашу еміграцію — додавав нам духа любити всьо, що наше, що нам дороге, що взнесле. Союз був завше на сторожи нашої народности. Союз був тою твердою скалою, о котру відбивались всі напади наших національних ворогів.

Як гуманна запомогова організація, Союз сповняв щиро совісно свою задачу зглядом тих тисячів сиріт, вдовиць, і тих нещасливих калік.

Український Народний Союз ніколи не забував на наших братів у старім краю. По світовій війні, що нам рідний край перемінила в цвинтар і шпиталь, тисячі калік, інтернованих, вдовиць і сиріт звернулись з розпучливим проханнєм о поміч на адресу Союза й Його органу, Свободи. Навал просьб був такий, що уряд У. Н. Союза не міг на жаден спосіб виконати. Тому провідники Союза були перші, котрі змушені були занятись організацією спеціяльного товариства в цили збирання фонду для нещасливців в старім краю. Так головно старанням У. Н. Союза повстала організація „Обєднанне" з осідком в Филаделфії, Па., і ся організація через сім з верхом літ робить свою гуманну роботу. І робить її передівсім завдяки У. Н. Союзови: орган Союза до днесь поміщує всі відозви, поклики, справоздання сьої організації в справі помочи рідному краєви. Таку гуманну патріотичну працю Український Народний Союз робив за весь час свого істновання.

Так представляється Український Народний Союз днесь, як ми його знаємо і бачимо. Тепер посуньмось кілька десяток літ назад і подивімся на Його минувшину, на Його початки й ті тернисті дороги, якими Йому приходилось переходити. В році 1894., коли наша організація була започаткована, наша еміграція була дуже мала. Наші еміґранти приїзджали тільки з Лемківщини, приїзджали на короткий час, на заробок не оселювались на стало, приїзджали з думкою заробити долярів і повертати чимскорше до рідного краю, до родини. Наша еміграція складалась по більшій части з селянства, була мало освічена, не освідомлена, не знаюча обставин життя американських робітників. Вона нераз пускалась на небезпечні зарібки там, де американські робітники страйкували. Нерез їх спіткнула тяжка і нещасна доля, бо американські робітники в страшний спосіб переслідували страйколомів, забивали, катували як своїх ворогів і зайдів.

Зі східної Галичини не було еміґрантів, ні з робітничої кляси ні інтеліґенції, кромі трох чи чотирох галицьких священиків. Думка заложення організації повстала у сих священиків. До основателів належуть: о. Іван Констанкевич з Шамокин, Па., о. Грушка з Джерзи Сиґі, о. Т. Обушкевич, п. Іван Ґлова з Шамокин, Па., п. Т. Талпаш, п. Янкович з Шамокин. Перша екзекутива були: Теодозій Талпаш — перший предсідатель; о. Іван Констанкевич — перший секретар; п. Іван Ґлова — перший касієр. Сі наші перші піонери зорганізували кілька братств, як у Шамокині, Олифанті, Монт Кармелі. Се було започаткованя Союза. Було пару соток членів, а каса мала коло 500 долярів.

В пару літ пізнійше прибули до Америки другі священики: оо. Стефанович, Підгорецький, Бончевський, Дмитрів, Макар, Ардан. Всі вони вступили до Союза в ряди будівничих і піонерів, котрі перші положили фундамент під той наш Український Народний Союз. Мушу піднести їх заслуги около сього Союза, без огляду на те, чи вони ще жиють чи в гробі спочивають, без ріжниці, яких вони днесь поглядів про наш Союз, або яких поглядів є наші Союзовзі проти них. Треба сказати про тих наших священиків, котрі прибули до Америки по заложенню Союза, що се були правдиві, щирі народні робітники. Вони звернули увагу, що наша еміграція потребує освіти й організації. Вони взялись до праці з пожертвованнєм. З їх церков ішли проповіди не тільки про віру, але й про освіту й організацію, про братства, приєднування до робітничих юній, перестороги перед страйколомами, пристосовання до життя, американського робітничого життя. Позатим, ішли збори, мітинґи, відчити. Тут найбільше заслужились о. Бончевський — відчитами та виданнями книжок, о. Підгорецький організованнєм братств.

Пішла по Америці широка струя освідомлення наших еміґрантів, відродження життя.

Молода організація мала богато клопотів. Урядники не все дописували з такою посвятою і пожертвованнєм, якого тоді вимагала молода організація. І о. Стефанович, що був вибраний предсідателем на другій конвенції, найшов в адміністрації недбалости, був змушений піти в суд, щоби відобрати касу Союза судовою дорогою від тодішного касієра, а урядників Союза усунути. Члени масами виступали. Союз уже був над пропастю. На зарядження Голови, Контрольна Комісія поїхала по той Союз до Пенсилвенії. Так у 1902 році Контрольна Комісія, до котрої належав о. Підгорецький і я привезли Союз до Джерзи Сиґі. Привезли ми його в маленькій пакташці, чи сказатиб — в торбинці. Були се дві книжечки і кілька давнійших, ще не скешованих чеків. За розпорядженнєм голови о. Стефановича, ми віддали той Союз і все Його діловодство молодому, здоровому і спосібному на сей уряд чоловікови, п. Семенови Ядловському. Занесли ми се йому до його помешкання, на Сусекс Стріт, понижче церкви, на четвертий поверх. Не було там ні бюрка, ні жадних приборів канцелярійних. Положили на його скромний столик, на котрім він їв своє сніданнє. Той Ядловський від того часу через 28 літ ще не покинув праці при Українськім Народнім Союзі.

Не меншу заслугу до сього Союза положив о. Николай Підгорецький, тодішний голова Контрольної Комісії. Побачивши, що сей Союз на розпаді, о. Підгорецький взявся негайно до ревної праці організаційної. Вільними днями і ночами писав відозви і поклики до організованих вже братств, а де їх не було, там їздив, сам скликував мітинґи, закладав відділи Союза, подавав потрібні інформації. Його проповіди в церкві були тільки про Союз, братства, товариства, організації. Протягом року він зорганізував до тоді ще Руського Народного Союза тисячі нових членів. Все без винагородження.

Не можна поминути нашого органу „Свободу". „Свобода" тісно звязана з нашим Союзом. Се, можна сказати, одно тіло. „Свобода" є речником Союза. Вона й днесь має ворога в кождім ворозі Союза.

„Свобода" уродилась о два літа скорше, як Союз. Заложив її бл. п. о. Григорій Грушка, тодішний парох в Джерзи Сиґі. Мав він маса клопотів з її заложеннєм. В Америці не можна було навіть дістати українських черенок, щоби печатати часопись українською мовою.

Памятаю, я з о. Грушкою ходили по Ню Йорку по російських друкарнях і скуповували черенки. Черенки були всякі й до себе не пасували. Тай се були черенки російські. Треба було брати деякі латинські. По тяжких лише трудах удалось о. Грушці улаштувати малу ґазетку, котру він охрестив „Новий Світ". Ся часопись виходила через один рік. Висилано її до наших еміґрантів всюда, де тільки о. Грушка знав про українську кольонію. По рокови о. Грушка змінив імя часописи з „Нового Світа" на „Свободу".

„Свобода" розпочала боротьбу проти московської православної місії, котра вела на великі розміри пропаґанду поміж наших людей за царославієм. Кромі сього о. Грушка завсіди в своїх статтях натискав, щоби якимсь чином прийти до своєї організації та що організація повинна мати свій орган, свою часопись, бо тільки тим чином буде можна освідомити наших еміґрантів раціонально та протиділати ворожій пропаґанді, російській та польській. В пару літ по заложенню нашої організації, о. Грушка рішився передати свою часопись нашій організації. Так „Свобода" стала органом Руського Народного Союза.

Днесь наш орган репрезентує нашу організацію та, можна сказати, весь наш український нарід на земли Вашинґтона. Нині він щоденна часопись, має сотки тисяч читачів, розходиться по всіх просторах Америки. Нині йде всюди „Свобода", де тілько наш український нарід живе, а уряди її пускають. Часопись „Свобода" йде до Куби, Африки, Бразилії. Словом, відгомін „Свободи" відбивається днесь з всіх кінців світа. Як щиро народна ґазета вона мала богато ворогів, але ми, Союзовці, знаємо добре історію Союза й Свободи й ні трохи не дивуємося тому.

Отсих кілька слів я був змушений сказати, як член гуртка наших піонерів, як живий свідок тих подій і тих тяжких обставин, які нам приходилось перебути десятками літ аж до часу, коли ми дістали зі старого краю молодший елемент, з більшою освітою. Я днесь чуюсь щасливим, що маю нагоду бачити нашого Союза, і бачити Його так великим, богатим і сильним, що жадна ворожа сила ні адові врата не зможуть Його подоліти.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ГЕТЬМАНСЬКИЙ СУД

(Історична повість).

(45)

— Та чорна рада вибрала би тільки нову полкову і ґенеральну старшину? А гетьман, що?! Чи не хочете ви, щоби й я поклав бунчук і булаву на стіл, та щоби чорна рада ті клейноди передала иншому, гіднішому?... Ну, кажіть! Не бійтеся. Ви, депутати, отже поки ви тут у мене, не впаде й волосок з ваших голов. Відпущу вас цілих, як сюди прийшли.

Депутати знов зглянулися. Були вдоволені, що гетьман сам зачав, про що вони боялися згадувати йому. Всеж таки потерпали, що як гетьман почує решту, то таки вибухне. Але, коли вже гетьман, загнавши їх в сліпу вулицю, обезпечив їм вихід з неї, то якось треба було вилізти. Кудлик почіхався в потилицю, хрякнув і виїхав з рештою.

— Та, люди ріжно про се говорять. Кажуть, що пан гетьман, який донедавна був нам батько, тепер своєму війську дав приказ бити таких, що в поході проти Польщі будуть брати военну добичу. Народ хоче, щоби лишилося по старому; так, як було під Пилявою і коли ми йшли на Львів...

Хмельницький вислухав Кудлика стоячи. Тепер сів і промовив:

— Як бачите, тепер біля мене нема лукавих старшин, отже сього, що вам скажу, не натрубіли до мого уха лихі дорадники. Скажу вам мою власну думку... Вертайте до своїх і перекажіть їм, щоби до завтра в полудне приставили мені сюди Ступюка і Пархоменка. Як вже їх буду мати, скажу вам решту.

Всі депутати глянули на Хмельницького широко розплющеними очима. Хоч Кудлик зараз вгадав, на що вони гетьманови потрібні, йому вихопилося питаннє:

— А нащо вони вам потрібні?

— Кождий з них зависокий. Саме о цілу голову зависокий. І Гудський був зависокий, отже я ту зайву голову здоймив йому з пліч... Приведете мені Ступюка і Пархоменка? Найдалі завтра в полудне...

Кудлик забув язика в роті. Аж коли другий депутат сіпнув його за рукав і показав очима вихід з намету, Кудлик промовив:

— Такої відповіди ми не ожидали, пане гетьмане. Чи позволите, щоби ми на хвилинку вийшли і між собою нарадилися?

По лици гетьмана промайнула злорадна усмішка. Він бачив, що ту чернь можнаби купити. Ті, що важили на військовий запас, на його булаву, на життє військових старшин, годні були продати голови своїх провідників. Він тільки згірдно махнув рукою, даючи тим знак, що можуть вийти і обрадитися. За відходячими лише крикнув:

— Але живо, не гайтеся! Я вже й так забогато балакав з вами.

Депутати не довго радили. Вернули до намету і Кудлик спитав:

— А що буде, пане гетьмане, як чернь приведе до вас тих двох?

— Або ви не чули? — гетьман спитав коротко.

— Ми чули, що буде з ними. Але ми хотіли би ще знати, що буде з запасом і з тим правом до военної добичі...

— Сей запас я пристарав для війська, покликаного мною на війну.

— Ми також ідемо на війну.

— Чи я вас кликав? Нехай харчують вас ті, що вас кликали.

— Нас ніхто не кликав. Ми ідемо з власної охоти.

— Та без харчів?!

— Відкиж ми мали той запас взяти? Торік народ не веснував. В наших хатах голод. На те, щоби купити, ми не мали і не маємо гроший. Ми знали, що гроші є в гетьманськім скарбі; що гетьман стягає харчі з усіх усюдів. Ми гадали, що як пристанемо до походу гетьманського війська, то з голоду не згинемо.

— Треба було вперід спитати мене, чи я буду мати запас для тих, котрих я кликав. Я маю запас тільки для мого війська на час походу. Як я поділюся з вами, то для війська не стане ще заки прийде до баталії з Ляхами. Як моє військо не буде мати що їсти, то я буду мусів передчасно розпустити його, або воно само розійдеться. Тоді польське військо без нашого опору опанує Україну; влізе до Київа, до Чигирина, в Полтавщину, на Запороже. Всі польські пани вернуть на Україну. Що тоді з вами буде?

— То, аби тільки на пару днів. Потому, коли вже увійдемо в край ворога, де хліба богато, і військо відібе собі, і ми дамо собі раду... як пан гетьман позволять брати военну добичу... поживитися добром ворога.

— Як я з військового запасу дам вам хочби лише на пару днів, то саме на тих пару днів не стане для війська, і я, це доконавши Ляхів, буду змушений з військом утікати... Се одно. Друге, ми у ворожий край цілком не увійдемо, бо Волинь і Галичина, не ворожі, а наші краї, лише що в руках ворога. У того ворога вже не знайдете сього, що вам треба. Що було, те вже розграблено або знищено позаторік, або пани винесли в безпечні сторони Польщі. Як ще щось троха має народ, то се йому треба лишити. Ми йдемо визволяти, не плюндрувати і руйнувати. Я знаю, як то було позаторік. Запасаючися, наші загони не добачували ріжниці між польським двором і хлопським селом. Чернь не пошанувала й православного монастиря, ні православної церкви... як чула, що там є що взяти. Чи то не православна чернь полку Головацького сплюндрувала святоюрський монастир у Львові і вирізала православних Українців, що схоронилися в святоюрській церкві? Тепер таке вже не сміє повторитися!

— А як чорна рада порішить инакше?

— А хтож вам сказав, що чорна рада буде? Тепер війна, військо в поході. Тепер військо на те, щоби слухати приказів, не на те, щоби радити. По війні, як Бог дасть, що нашу землю обезпечимо перед новим наскоком ворога, про мене, чорна рада нехай зійдеться. Тепер на таке не пора.

— А як та чорна рада таки зійдеться? — Кудлик спитав задирливо.

— То рознесу її шаблями! — гетьман відповів рішучо.

— Охочих більша сила. Їх так богато, що козаків пана гетьмана можуть накрити шапками.

Гетьман схопився, вдарив пястуком об стіл і гукнув:

— Ви до мене з погрозами?! Ви мене шапками накрити? На ваші шапки маю не лиш шаблі й мушкети, але, як треба буде, то й гармати!

Кудлик зміркував, що переборщив, запокваппо вихопившися з думками тих, що його вислали. Також став потерпати, що як гетьмана розізлить, то він готов забути за свою обіцянку відпустити депутатів цілих. Щоби утихомирити гнів гетьмана, він вернув до першої справи і спитав:

— То щож нам діяти? В годі чейже не підемо далі.

Гетьман неначе ждав на таке питаннє. Він відповів:

— Хтож вам каже йти далі? Я ще в осени дав приказ, щоби посполиті сиділи дома, бо чейже хтось мусить робити хліб. Далі не йдіть, але розійдіться і вертайте домів. Саме тепер пора веснувати. Я своє вже сказав і більше з вами балакати не буду. Вертайте до тих, що вас вислали і перекажіть їм се, що вчули від мене... А не забудьте до завтра в полудне прислати сюди Ступюка і Пархоменка. З Богом!

Хмельницький вийшов з намету, полишаючи депутатів самих. Кудлик сплюнув і сказав: „Ходім!" Депутати вийшли.

На наслідки розмови депутатів з гетьманом не довго треба було ждати. Вечером старшини звістили гетьмана, що на валку з харчами, вислану для війська, яке пішло на Камянець, напав загін Ступюка і забрав її. У старшин ріжні були думки. Полковник Головацький, котрий до свого, війною сильно перетеребленого полку набрав був богато посполитих, радив не дратувати черні строгим поведеннєм. Радив не лиш махнути рукою на се, що сталося. Казав, що добре булоби черні затулити пельку, відступаючи їй ще яку частину військового запасу. Військо буде могло свій запас доповнити пізніше.

(Далі буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНСЬКА ОПЕРА НА РЕКОРДАХ.

Важний крок у розславленню української музики в Америці зробила фонографічна компанія „Колумбія" тим, що видала українську етнографічну оперу — славні „Вечерниці" — незабутнього нашого композитора Петра Ніщинського на рекордах.

Вечерниці, як звісно, се часть недокінченої опери „Назар Стодоля", опертої на драмі Т. Шевченка під тим-же іменем. Предметом Вечерниць Ніщинського є отсі наші сільські вечерниці, на котрих збираються дівчата прясти кужіль, а хлопці для товариства дівчатам і вони разом співають пісні, оповідають пригоди та байки й устроюють принагідні забави. Спеціяльно св. Андріївска ніч дає нагоду до таких забав, коли то дівчата ворожать свою долю з вильвання воску і т. п.

На рекордах Коломбії поділено Вечерниці на 4 части. Перша часть починається піснею хазяйка (солістка пані Емілія Корнатова): „Зоря з місцем — розмовлялися", почім впадають дівчата зі своїм: „Добрий вечір, пані-матко, хай Господь благословить" і т. д.

Часть друга зачинається співом хлопців: „Віють вітри, ще й буйнесенькі", почім іде чась на відповідь дівчат: „Добрий вечір, козаченьки, чом так забарилися?", а опісля обі сторони перекидаються піснями.

В части третій іде пречудна пісня хору турецьких невольників „Ой закувала та сива зазуля" зі серце роздираючим плачем і тенёровим сольом (Иосиф Давиденко) і мішаним хором: „А хто пє, тому наливайте" і сопрановим сольом „Пийте-гуляйте, добрії люди" на закінчення.

Четверта часть, звісні „гадання" — вороження, випало дуже ефектовно, і дає вражіння сцени. Сопранове соло: „Ой не буде зазуля кувати" Віри Барчанівни випало дуже влучно, а сміх парубків, переплітаний дівочими голосами, робить вражіння чогось реального.

Загалом треба признати, що хор „Сурма", зложений в більшій части з бувших співаків хору Кошица і инших визначних артистів під проводом Иосифа Давиденка, зробив велику прислугу для української справи тим, що остаточно переконав компанію Колумбія про конечність видавання найліпших артистичних творів на рекордах. Виконання „Вечерниць" зроблене дуже старанно, і українська еміграція в Америці має тепер чим повеличатися.

Рекорди „Вечерниць" зроблено новим електримним способом, який дає змогу почути пісню в усіх її тонкостях.

Світозір.

ЩО НАС НИЩИТЬ.

(З львівського „Діла").

Ми так привикли нарікати на нашу біду й невдачі й складати вину на інших, що й на думку неодному не прийде, що в перший мірі ми самі є ковалями своєї долі. Маю тут на увазі страшне для нації явище, а саме дезерцію наших одиниць в чужий, сусідський табор. Бачимож, що одні польщаться, другі чехізуються, треті московляться, інші німчаться і т. д. Є це, на мою думку, повоєнна недуга, яка чіпається людей, що мають слабу волю, або попали в зневіру-байдужність. Є й такі, що „ісповідують" так званий модний інтернаціоналізм, яким і покривають свою безсоромну дезерцію.

Ніде правди діти, поважний відсоток нашої інтелігенції — переважно учительства, яке у великій скількости кинено в корінну Польщу — таки зараз для нас пропадає, а ще більше пропаде в пізнішім часі. Знайшовшись серед чужого моря, раболіпний дух так криється зі своїм національним почуванням, що місцеві чинники радіють і затирають руки. По якімсь часі наш раб побачить польську спідничку і небавком забуває на батька й матір, котрі тяжко його году-вали, забуває на все рідне і пропадає для нас раз на все. Правда, є такі, що пробують боротись хитрощами, що ось, мовляв, вони лиш маскуються і тому вдають із себе таких „почуціих". Одначе й цих жде така сама доля, як і перших.

На жаль, у нас повстає чимраз менше родинних інтелігентних огнищ, а без таких огнищ нарід гине. Такі огнища повинні бути дійсно свої, рідні, щоби їх потомство вже з грудей матери виссало любов до свого рідного і ніколи того рідного не цуралось. Вже то не без причини ворожі нам чинники так прихильно ставляться до штучно вводженого у нас безженства нашого духовенства. Вони знають добре, що ці огнища були опорою і для нашої церкви і для народу.

При цій нагоді варто виступити у нас і проти старокавалерства. Оправдування, що вони жонатий не в силі удержати родини; є густо-часто безпідставне. Знаю безженних людей, що їх більше коштує їх кавалерський стан, як неодного жонатого. Безженство у таких — це лиш спосіб до вигідного, нераз веселого життя.

Таксамо слід виступити проти каригідного національного гріху — проти мішаних подруж. Раз на все памятаймо, що тільки мати-Українка і батько-Українець можуть дати нам запоруку доброго виховання найближчого українського покоління! На жаль, богато людей у нас на це забуває. Крім почування треба мати ще й розум і тим розумом кермуватися в першу чергу!

Українець.

ПРИВІТИ, ЩО НАСПІЛИ НА XVII ГОЛОВНУ КОНВЕНЦІЮ У. Н. СОЮЗА.

Ч. 17.

ЙОНГСТАВН, ОГАЙО.

Високоповажані Делеґати 17-ої Конвенції! Желаємо вам щасливо перепровадити діло.

Відділ 230 УНС.

Ч. 18.

СТ. ЛЮЇС, МО.

Світлій конвенції і панам делеґатам желаю як найкращого успіху. Радьте, панове делеґати, над добром нашої організації чесно і совісно. Бог вам помагає.

Михайло Кульчицький, член братства св. Володимира, **від. 179.**

Ч. 19.

ЛОРЕЙН, ОГАЙО.

Високоповажані панове делеґати і делеґатки 17 Головної Конвенції, желаю вам як найкращого успіху. Радьте над добром нашої організації Українського Народного Союза.

Іван Чмерід мол.

Ч. 20.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Христос воскрес!

Витаючи шановних делеґатів і делеґатків на 17-ту Головну Конвенцію, У. Н. Союза, братство св. Петра й Павла, від. 39 УНС, желає щастя й здоровля їм та успіху в роботах Конвенції, щоби вона принесла славу Українцям по цілій Америці, а хосен У. Н. Союзови та його членам.

Сиракюз, 13 травня, 1929 р.

За уряд братства: **Филип Кудлик,** председатель; **Іван Феціч,** секретар; **Дмитро Оринич,** касієр.

Ч. 21.

НАНТИКОК, ПА.

Братство Преображення Спаса, від. 29. У. Н. Союза, в Нантікок, Па., желає шановним делеґатам 17. Конвенції У. Н. Союза доброго успіху в їхній роботі.

Радьте, шановні делеґати, над добром і розвоєм нашої дорогої організації У. Н. Союза.

Хай живе 17-та Конвенція У. Н. Союза!

Хай живе і розвивається У. Н. Союз!

За 29 від. У. Н. Союза.

Василь Блюй, предсідатель;

Микола Мицик, секретар.

Ч. 22.

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Світла Конвенціє!

Низше підписаний, член 259 від. У. Н. Союза, засилаю сердечний привіт всім делеґатам, які тут зійшлися, щоби радити над добром нашої дорогої організації, У. Н. Союзом. Радьтеж, дорогі браття й сестри, холоднокровно, розумно і розважно. Не дозвольте зруйнувати того, що вже придбане. Не дивіться на богаті асекураційні компанії, а ухваліть такі поправки до нашого статута, які найкрасше надаються для розвою і добра У. Н. Союза.

Дай Боже, щоби ваша праця увінчалася найкращим успіхом, щоб до слідуючої конвенції У. Н. Союз зріс у двоє, як в членах так і на маєтку. А тоді зможемо гордитись, що вміємо працювати для молодших поколінь та що ми є народ культурний.

З високим поважанням

Еміліян Скородинський.

Ч. 23.

ФРЕКВИЛ, ПА.

Витайте, шановні делеґати й делеґаткам щирий привіт.

Нехай ваші наради увінчаються славою, як Батькови Союзови, так і всім його членам.

Радьте, а Господь най вам помагає.

А. Лаврів, дякоучитель, і член 2-го від. УНС.

Ч. 24.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Тов. „Сокіл", 336. відділ Українського Народного Союза, желає делеґатам і урядникам 17-тої конвенції У. Н. Союза як найліпших успіхів в нарадах над добром нашої дорогої організації.

За уряд тов. „Сокіл":

Григорій Степаник, фін. секр.

Ч. 25.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Greetings from the Ukrainian National Home Association of Elizabeth, New Jersey. Success to the proceedings of the Convention and to the best welfare and confidence of the Ukrainians of this country.

George Havazd, secretary.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ОЛІЕН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 363, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в суботу, 8-го червня, в годині 7-ій вечер. Обовязком є кождого члена бути на сім мітінгу, бо є важні справи до полагодження. Рівнож повідомляється, що на минувшім мітінґу Товариства ухвалено кару на тих членів, що не приходять на звичайні місячні збори в сумі 25 ц., а урядник 50 ц. Член не присутний на піврічнім мітінгу заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Мих. Сеник, предс.; Г. Підскальний, секр.; Гриць Непорадний, кас.

ШЕНАНТОА, ПА. Бр. св. Володимира, від. 98, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться 9-го червня, в годині 2-ій пополудни, в парафіяльній гали при Вест Центер Стр. Проситься всіх членів прибути на піврічний мітінґ, бо є важні справи до полагодження, як вибір касієра і невистарчаючі вкладки на покриття запомоги хорим. Не явившийся член буде караний 1 дол. — Ів. Сарний, секр.

МЕКІС РАКС, ПА. Відділ 258 повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 9-го червня, в годині 2-ій пополудни. На тім мітінгу мається явити кождий місцевий і позамісцевий член, бо будуть важні справи до полагодження. Котрий член не буде на сім мітінгу заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. Мітінґ відбудеться під ч. 413 Ella St., у Петра Мудрик.—Афтанас Николай, предс.; Троян Михаїл, кас.; Петро Кріль, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Зоря, від. 346, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться 8-го червня, під ч. 7730 Brewster Ave. Обовязком є кождого члена явитися, бо є важні справи до полагодження. Контрольори здадуть піврічне справозданнє. Просимо привести нових членів і вписати своїх дітей до У. Н. Союза, — Иосиф Багінський, заст. пр.; Иосиф Навроцький, кас.; Мих. Черкас, секр.

ОРМРОД, ПА. Бр. св. о. Николая, від. 124 УНС, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеться дня 8 червня в гали звичайній, де все мітінги відбуваються. Проситься всіх членів явитися на сім мітінґу, бо маємо богато справ до полагодження. Мітінґ отвориться точно в год. 6.30 вечер. Є такі члени, що не платять відповідно до своїх літ, бо вменчили свій вік, як вступали до братства і до УНС. То проситься сю справу полагодити на сім мітінгу після статута УНС. іВдтак контроля здасть справозданнє за пів року і догляне, чи все є в порядку. Потім буде звіт секретаря і касієра. Будемо радитися над тим, коли має відбутися баль на дохід Сиротинця УНС. І таксамо пригадується, щоби кожда членицbackground нашого братства й УНС явилася на сім мітінґу. — Іван Мелета, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

(Жертви, надіслані до Обєднання в місяці лютім 1929 р.).

Скрентон, Па. Українсько-амер. Політичний Клюб заколядував на Дім Інвалідів у Львові 104.00

Вунсакет, Р. Ай. д. Скібінський переслав від Комітету Допомоги Р. К. жертву, призначену на Рідну Школу $100, на боєву акцію $50, пол. вязнів $25 і на інвалідів $25. — Разом 200.00

Джерзі Сиտі, Н. Дж. д. Пігура переслав від Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. С., на Рідну Школу $72, для Просвіти $10, на Боєвий Фонд $10. — Разом ...92.00

Мт. Юніон, Па. Ф. Грабовенський переслав жертву, котру заколядувало Тов. ім. Франка, від. 121 У. Н. П., призначену на Дім Укр. Інвалідів 33.75

Канзас Сиտі, Канз. п. Анна Ярема переслала коляду на Р. Школу 9.65

Бейон, Н. Дж. д. Мороз переслав збірку з хрестин в гром. Лотоцького, призначену на Р. Школу $15.00, а $7.00 на пол. вязнів. 22.00

Нантікок, Па. д. Велґош переслав яко коляду, зібрану при церкві св. О. Николая, призначену на Рідну Школу 25.00

Шикаго, Ілл. д. Ґенсьорський переслав для Тов. Просвіти $4, на Рідну Школу $2, а на пол. вязнів $1. — Разом 7.00

Ню Йорк, Н. Й. д. Стефанів переслав на інвалідів $2, а яко членську вкладку до Тов. Просвіти $2. Разом 4.00

Ню Йорк, Н. Й. Коляда Молодечого Хору при укр. прав. церкві св. Володимира, на інвалідів 45.00

Елмайра, Н. Й. д. Левуш переслав коляду на Р. Школу $55.35, а $1 від себе на передплату часописи „Сурми" 56.35

Амстердам, Н. Й. д. Сюрко переслав коляду на Р. Школу 59.00

Пітсбурґ, Па. д. Бекіш переслав коляду, призначену по половині на Рогатинську Ґімназію і на боєвий Фонд 77.35

Манчестер, Н. Г. д. Кухар переслав решту коляди, призначену на Рідну Школу 18.50

Ґері, Інд. д. Щерба переслав на Рідну Школу 1.00

Стемфорд, Конн. д. Кресан переслав народний податок від відділу 350 У. Н. С. 6.00

Тайтусвил, Па. д. Федик переслав коляду, призначену: на Рідну Школу $12.25, на інвалідів $10, а на Боєвий Фонд $8. Разом 30.25

Віллінґ, В. Ва. д. Дуткевич переслав $25 на Рідну Школу, а на Просвіту $16. Разом 41.00

Плейнфілд, Н. Дж. д. Семенюк переслав від Тов. ім. Івана Франка, від. 372 У. Н. Союза, коляду на Рідну Школу 30.00

Джерзі Сиτі, Н. Дж. З листопадового свята дня 25, з концерту на інвалідів 120.00

Честер, Па. II Сотня Дем. Січи $100 на Дім Інвалідів, а $10 на допомогу інвалідам. Разом 110.00

Ню Йорк Сиτі. Коляда Чорноморської Січи $100 на Дім Інвалідів, $100 інвалідам, а $125.30 на боєву акцію. Разом 325.30

Гартфорд, Конн. д. Шаревич жертвував по $1 на Школу і боєву акцію 2.00

Ню Йорк, Н. Й. д. Угорчак жертвував на Школу $5 і на Просвіту $5 ....10.00

Вудгейвен, Н. Й. д. Герриз жертвував на Просвіту $2, а на Школу $3. ....5.00

Ню Йорк Сиτі. д. Дж. Мотюк жертвував на Просвіту $2, а на Школу $3. ....5.00

Ню Йорк Сиτі. д. С. Розенбурґ на Рідну Школу 5.00

Донора, Па. д. Пандрак переслав на Рідну Школу $20, а на інвалідів $12.10. Разом 32.10

Перт Амбой, Н. Дж. д. Гаврилів переслав на Рідну Школу $15, а на інвалідів $10. Разом 25.00

Міннеаполіс, Мінн. Відділ Союза Українок переслав на Фонд Революційний 18.20

Сиракюз, Н. Й. д. Дидик переслав як вкладку для „Просвіти" $2, а на жертву львівського погрому $1. Разом 3.00

Коломбус, О. д. Конрад переслав коляду на Рідну Школу $6, на інвалідів $6, а на сироти $8.25. Разом 20.25

Ізелін, Н. Дж. д. Баховський переслав від Тов. Просвіта коляду на Дім Інвалідів $10 і на Рідну Школу $10. Разом 20.00

Ню Йорк, Н. Й. д. Парніцький переслав коляду від себе і жени на Сироти $15, а для інвалідів $10. Разом 25.00

Гемтремк, Миш. д. Тимків переслав збірку, призначену як слідує: на боєву акцію $166.25, на Дім Інвалідів $22, а на Школу $18. Разом 206.25

Когус, Н. Й. о. Шуховський переслав коляду на Рідну Школу з укр. кат. церкви св. А.А. Петра і Павла 74.00

Гемтремк, Миш. д. Патра переслав на передплату „Сурми" $11.50, а на боєвий фонд $14. Разом 25.50

Джоліет, Ілл. д. Кохан переслав збірку, призначену як слідує: на Школу $8, на журнал „Світ" $7, на „Просвіту" $11, а $5 від п. Болехівського на інвалідів, боєвий фонд і пол. вязнів. Разом 31.00

Бостон, Масс. о. Кучер переслав від Сестрицтва Пок. Пресв. Богородиці на Дім Інвалідів $20, а на представленню зложено на невинно засуджених $9. Разом ..29.00

Росфорд, О. д. Проць переслав від Парохії св. Михаїла $12.50 на Рідну Школу і від д. Бобак $2.50 на ту саму ціль. Разом 15.00

Сімор, Конн. д. Вітяк переслав збірку з хрестин в його домі, призначену на боєвий фонд 10.00

Йонгставн, О. д. Темник переслав коляду, призначену як слідує: на Рідну Школу $154.50, а для Просвіти $10. Разом 164.50

Шікаго, Ілл. д. Небор переслав як вкладку до „Просвіти" 5.00

Шікаго, Ілл. д. Басс переслав від Бр. св. Стефана, від. 221 У. Н. Союза, жертву, призначену на Дім Укр. Інвалідів 100.00

Перт Амбой, Н. Дж. Коляда шкільних дітей на Рідну Школу 10.00

Обурн, Н. Й. д. Яхвак переслав від Укр. Горожанського Клюбу коляду, призначену на Дім Укр. Інвалідів 100.00

Феніксвіл, Па. д. Цюх переслав з весілля В. Косило і А. Лев, збірку, призначену на Дім Укр. Інвалідів 8.80

Пітсбурґ, Па. д. Хандога переслав коляду на Рідну Школу ...98.30

Шельбурн Фоллс, Масс. д. Михалак переслав по $2 на інвалідів, Лемківську школу і на рев. фонд. Разом 6.00

Спрінґ Гарден, Каліф. д. Саміла переслав $10 на Рідну Школу і $5 на читальню Просвіти. Разом 15.00

Вотервліт, Н. Й. д. Футулуйчук переслав збірку з хрестин в пп. Дрибецьких, призначену на інвалідів 16.00

Клівленд, О. д. Задерецький переслав від Тов. ім. Івана Франка, від. 334 У. Н. Союза, коляду на на Дім. Укр. Інвалідів $100, а на Рідну Школу $6. Разом 106.00

Міннеаполіс, Мінн. д. Ґрубрин переслав коляду, призначену на Рідну Школу $52.60, а для Просвіти $6. Разом 58.60

Бриджпорт, Конн. д. Никорчук переслав збірку на Укр. Інвалідів 13.00

Милвил, Н. Дж. д-р Клодницький переслав збірку на Укр. Інвалідів 28.05

Джерзі Сиτі, Н. Дж. Нар. Дім Амер. Укр. Горожан з каси на допомогу інвалідам 25.00

Ню Йорк Сиτі. Діти Укр. Нар. Школи при 14 ул. заколядували на Рідну Школу $15.05, на інвалідів $2, на потреби Обєднання $5. 22.05

Ню Йорк Сиτі. Січ ім. Богдана Хмельницького 144.70

Елизабет, Н. Дж. Збірка на весілю в Олекси Нагірного на інвалідів 16.00

Бейон, Н. Дж. Коляда Тов. „Боян" при укр. гр. кат. церкві на Школу 60.00

Денбури, Конн. д. Маркевич переслав від Бр. св. О. Николая, від. 381 У. Н. Союза, жертву на укр. інвалідів 11.00

Клівленд, О. д. Степанек переслав від Тов. Сокіл, від. 336 У. Н. Союза, і від членів на Дім Укр. Інвалідів 100.00

Дітройт, Миш. д. Візничак переслав коляду на Рідну Школу $100, а на рев. фонд $40. Разом 140.00

Дітройт, Миш. д. Форис переслав дохід з листопадового свята на Дім Інвалідів $200, а на допомогу інвалідам $11. Разом 211.00

Терривил, Конн. д. Парлович переслав на Дім Укр. Інвалідів 35.00

Амгерст, Масс. д. Болх переслав збірку, призначену на: Рідну Школу $4.50, на інвалідів $2, на Рев. Фонд $2 і для Просвіти $1. Разом 9.50

Майнерсвил, Па. о. Добротвор переслав збірку, призначену на Рідну Школу $50, для Просвіти $23, а вкладку від себе для „Просвіти" $2. Разом 75.00

Джірард, О. д. Іванчак переслав на Рідну Школу 20.00

Толідо, О. д. Петришин переслав збірку, призначену на Рідну Школу $20, на інвалідів $15.25, а на Рев. Фонд $15. Разом 50.25

Амстердам, Н. Й. Коляда на Рідну Школу від п. Цюпка 1.00

Разом зібрано на Рідний Край через Обєднанне в місяцю лютім $3,667.25.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Збірка на Народний Дім в Добрій, пов. Сянок.

Збирав комітет: Ник. Демкович, Іван Сорока, Іван Демкович-Стеник. Зложили слідуючі особи: по $6.00: Ник. і Ол. Демкович, І. С. Сорока, І. і Б. Крайник; П. Баранецький $5.25; по $3.00: О. Крайник, І. Білас, М. Бучинський, А. Демкович, П. Мелень; по $2.00: М. Федак, М. Чомко, В. Фурка, І. Кругляк; П. Стецевич $1.50; В. Журавецький $1.25; по $1.00: С. Чомко, М. Ґбур, Павелко, М. Нювак, А. Ґела, Р. Моринець, М. Павелко, М. Демкович, М. Мороско, І. Харитчак, О. Харитчак, М. Сосницький, М. і Д. Федин, К. Крайник, О. Онуфрів, В. Цан, П. Фурко, М. Фурко, Л. Ярмович, П. Наконечний, П. Андрущишин; по 50 цнт.: М. Демкович, С. Загородничий, А. Зімовський; В. Кобзар 25 цнт.

Іван Демкович-Стеник, Йонкерс, Н. Й., зібрав від слідуючих:

І. Демкович $6.00; М. Демкович $5.00; С. Бурдяк $3.00; по $2.00: В. Кохановський, М. Сталений, В. Верхоляк, В. Волошин, С. Нісевич; по $1.00: І. Щурко, П. Кушман, Ф. Костевич, П. Дуда, Анна Стемберська, К. Зайко, М. Ковальчик, Н. Олехнович, К. Чолій, Г. Палюх; А. Барна 50 цнт.

Звертаюся до всіх Добрян, замешкалих в Америці, з закликом і прошу жертвувати на народний дім в нашому рідному селі. Поможім нашим краянам збудувати дім. Як бачите, ми в Джерзи Сиτі та Йонкерсі зібрали 105 дол. і 25 центів, а Николай Бурдяк привіз на згадану ціль 5 дол. з Сиракюз.

Гроші вислано через Обєднанне до рідного села на руки о. Івана Гайдукевича і Дмитра Демковича.

За комітет:
І. Сорока,
М. Демкович,
І. Демкович.

—o—

АНСОНІЯ, КОНН.

На інвалідів у ріднім краю.

На хрестинах у гром. Івана Андрушка на зазив гром. Анни Зборівської жертвували: Афія Бундзяк 5 дол.; по 2 дол.: Анна Зборівська, С. Шинґера; по 1 дол.: Д. Домарецький, Т. Королишин, І. Андрушко, Марія Хамуляк, Настя Наджоґа, Анна Концевич. — Разом 15 дол. Гроші вислано через Обєднання на інвалідів у рідному краю.

С. Б.

—o—

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Жертви на Рідну Школу.

Зібрані на зборах делеґата Рідної Школи Вп. Ясінчука, 19 мая 1929 р., в Йонкерс, Н. Й., жертвували на Рідну Школу як слідує: о. Волод. Сполітакевич 5 дол., В. Мандзій 5 дол., Д. Дулиба 5 дол., Г. Скверез 5 дол.; по 2 дол.: І. Дучинський, М. Цап; по 1 дол.: М. Чолій, К. Чолій, П. Гарасимів, І. Малярчук, А. Шашкевич, З. Федорчак, В. Мадараш, Текля Кохань, І. Ґузій, Анна Петришин, Теодозія Гаврильчак, Ева Котелець, М. Ябчаник, Пелягія Мадараш, Анна Стасяк, В. Голіят, Марія Лабяк, Катерина Ціхонська, С. Фецко, М. Шутович, М. Фатюк, Іванна Вавак, Я. Вандзіляк, Катерина Скробало, В. Бохнак, Катерина Петрик, Е. Кардаш, Н. Семчич; дрібними жертвами 9 дол. і 60 цнт. Разом $61.60.

Для заокруглення суми доложено з каси церковної св. Арх. Михаїла $8.40. — Разом $70.00.

Дмитро Дулиба зложив рівнож на „Просвіту" $5.00.

Разом переслано до Обєднання $75.00.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.